Českí architekti pôsobiaci na Slovensku: Vladimír Karfík, František Krupka, Alois Balán a Jiří Grossmann, Jindřich Merganc, Klement Šilinger :)

Po vzniku prvej Československej republiky v roku 1918 prišla na Slovensko silná vlna českých architektov. Pomohli vybudovať modernú tvár slovenských miest, priniesli moderné európske trendy (rondokubizmus[1], funkcionalizmus[2]) a formovali prvú generáciu domácich tvorcov.

Medzi najvýznamnejších českých architektov pôsobiacich na Slovensku patria: Vladimír Karfík, František Krupka, Alois Balán a Jiří Grossmann, Jindřich Merganc, Klement Šilinger.

Vladimír Karfík (1901-1996)

Legendárny architekt, ktorý spolupracoval so svetoznámym Le Corbusierom či Frankom Lloydom Wrightom. Na Slovensku pôsobil najmä ako hlavný architekt firmy Baťa.

Prínos

Priniesol efektívnu, priemyselnú architektúru. Navrhol celkový urbanizmus a ikonické fabriky s typickou červenou tehlou v Partizánskom[3] a Svite.

Najznámejšie stavby

Spolupracoval aj na návrhoch moderných obytných štvrtí pre robotníkov a jeho rukopis nesie aj administratívna budova Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave.

František Krupka (1885-1963)

Významný predstaviteľ monumentálnej klasicizujúcej architektúry s modernými prvkami.

Prínos

Navrhoval kľúčové štátne a reprezentatívne budovy pre novú republiku.

Najznámejšie stavby

Budova **Univerzity Komenského v Bratislave[4] a monumentálna budova bývalého Povereníctva vnútra[5].**

Alois Balán (1891-1960) a Jiří Grossmann (1892-1957)

Toto mimoriadne produktívne autorské duo tvorilo v Bratislave. Prešli vývojom od takzvaného „národného štýlu“ (dekoratívny kubizmus[6]) až po čistý funkcionalizmus.

Prínos

Pokrokové architektonické riešenia a založenie umeleckého spolku Umelecká beseda slovenská.

Stavby

Budova **Umeleckej besedy slovenskej** pri Starom moste v Bratislave, budova **Rektorátu STU**[7] a **komplex obytných domov Javorinská**.

Jindřich Merganc (1889-1974)

Žiak slávneho slovinského architekta Jožeho Plečnika. Na Slovensku tvoril rafinovanú, čistú modernú architektúru s dôrazom na detail a ľudský rozmer.

Prínos

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Luxusné a elegantné vily pre bratislavskú smotánku a verejné stavby.

Stavby

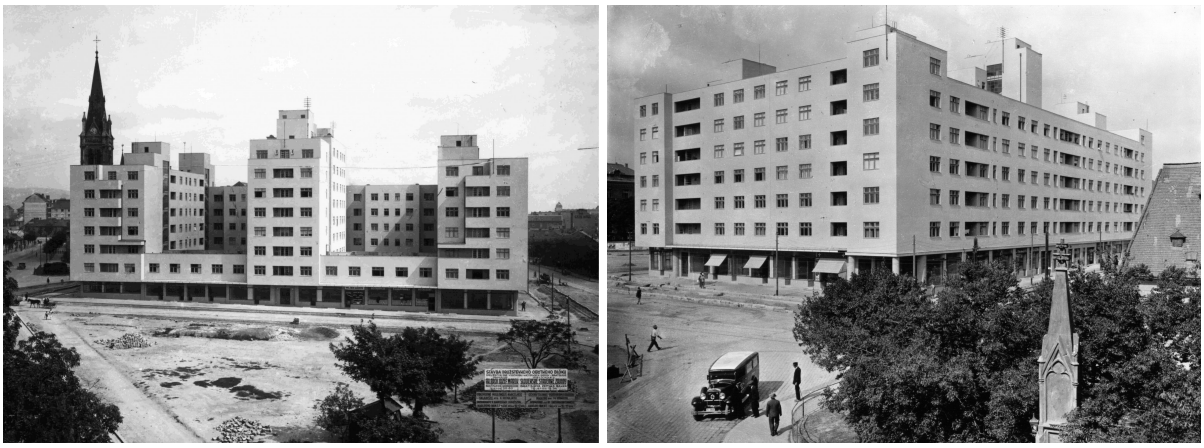
Kochovo sanatórium v Bratislave, vrátane známej Kochovej záhrady, ktoré patrí medzi najkrajšie ukážky funkcionalistickej architektúry nemocničného typu u nás.

Marek Josef (1889-1966)

Významný predstaviteľ medzivojnovej architektúry na Slovensku.

Stavby

Bytový komplex Avion v Bratislave, ktorý bol v čase svojho vzniku špičkovým a mimoriadne moderným polyfunkčným objektom.

Bytový komplex Avion

Klement Šilinger (1887-1951)

Jeden z najprogresívnejších českých architektov usadených na Slovensku, zakladateľ slovenskej architektonickej avantgardy.

Prínos

Experimentovanie s formami a konštrukciami, prvé moderné bytové komplexy na Slovensku.

Stavby

Budova **Anatomického ústavu Lekárskej fakulty UK**.

[1] Rondokubizmus je špecifický československý architektonický štýl z 20. rokov minulého storočia, ktorý kombinuje modernú geometriu kubizmu s oblými tvarmi, kruhmi a valcami inšpirovanými ľudovým ornamentom.
[2] Funkcionalizmus je architektonický štýl 20. storočia, ktorý sa riadi heslom „forma nasleduje funkciu“, čo znamená, že vzhľad budovy je plne podriadený jej účelu, pričom využíva moderné materiály, ploché strechy a odmieta akýkoľvek zbytočný dekor.
[3] Pôvodne Baťovany.
[4] Na Šafárikovom námestí.
[5] Dnes Ministerstvo vnútra SR) na Pribinovej ulici.
[6] Dekoratívny kubizmus je počiatočná fáza československej architektúry po prvej svetovej vojne, ktorá premieňa ostré geometrické tvary kubizmu na dekoratívne plastické prvky, napríklad ihlany, trojuholníky a šikmé plochy, s cieľom vytvoriť originálny národný sloh.
[7] Na Vazovovej ulici.

Slovenskí architekti pôsobiaci v Českej republike, Architektúra Brno

- **https://register-architektury.sk/sk/objekt/194-avion**

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania